

Εκπαίδευση & Θέατρο

Τόμ. 25 (2024)

Εκπαίδευση & Θέατρο

**Viewpoint - Στη μνήμη του αγαπημένου μου
δασκάλου John Somers**

Yi Man Au

doi: [10.12681/edth.36296](https://doi.org/10.12681/edth.36296)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Au, Y. M. (2024). Viewpoint - Στη μνήμη του αγαπημένου μου δασκάλου John Somers. *Εκπαίδευση & Θέατρο*, 25, 60-61. <https://doi.org/10.12681/edth.36296>

Στη μνήμη του αγαπημένου μου δασκάλου **John Somers**

Yi-Man Au¹

Διδάκτωρ Εφαρμοσμένου Θεάτρου, Εμπυκώτρια, Ερευνήτρια

Όταν αφιερώνεις τη ζωή σου στο να τιμάς ένα πρόσωπο και τον τρόπο που έζησε, τότε αυτό το πρόσωπο αποκτά το πιο σημαντικό αποτύπωμα στην καρδιά σου. Ο καθηγητής John Somers ήταν ο πρώτος μέντορας που με εισήγαγε στον κόσμο του Εκπαιδευτικού Δράματος. Στα είκοσι και πλέον χρόνια που τον γνώριζα, μου έδειξε όχι μόνο το πάθος του για τη μετάδοση της γνώσης και τη συμπεριφορά του ως δασκάλου/μελετητή, αλλά, το πιο σημαντικό, μου επέτρεψε να δω από κοντά πώς είναι ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος.

Το 2000 τόλμησα να του γράψω, μια εντελώς ξένη, ελπίζοντας να εγγραφώ στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα εφαρμοσμένου θεάτρου που εκείνος επέβλεπε. Συνέστησε ανεπιφύλακτα στο Τμήμα να με δεχτεί, παρόλο που η προπτυχιακή μου πορεία ήταν μέτρια, και από τότε αναπτύξαμε έναν διά βίου δεσμό δασκάλου-μαθητή.

Καθώς γράφω αυτό το κείμενο αφιερωμένο στη μνήμη του, το μυαλό μου πλημμυρίζει ζωντανές αναμνήσεις από την πολυδιάστατη σχέση μας:

Ο Τζον ήταν ένας ευγενικός άνθρωπος, που εύκολα διέβλεπε τις ανάγκες των άλλων και πρόσφερε παρηγοριά. Ως μικρό κορίτσι από το εξωτερικό, αισθανόμουν να εκπέμπει μια τεράστια ζεστασιά απέναντί μου. Θυμάμαι όταν έφτασα για πρώτη φορά στο Έξετερ, μια φορά μετά το μάθημα με είχε πιάσει μεγάλη νοσταλγία και είχα δακρύσει. Με πλησίασε ήσυχα, μου έδωσε το μεγάλο και μαλακό χέρι του και κάναμε έναν περίπατο, όπου με άκουγε προσεκτικά. Κάλεσε όλη την ομάδα μας να δειπνήσουμε στο σπίτι του, μας σύστησε στην οικογένειά του κάνοντάς μας να νιώθουμε πολύ οικεία. Κάθε βδομάδα έφερνε στην τάξη φρέσκα αυγά από το σπίτι του και τα έβαζε πάνω στην έδρα, κάτι που μου έδινε μια αίσθηση χαράς και οικειότητας – δεν είχα ποτέ δάσκαλο που να προσφέρει τέτοιο δώρο στους μαθητές του.

Ο Τζον, από τη φύση του, είχε την τάση να συνδέει τους ανθρώπους με φυσικό τρόπο και ήταν πάντα υποστηρικτικός προς τους μαθητές του. Ακόμη και πριν εγγραφώ, αλλά και σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, με σύστησε σε μεγαλύτερους φοιτητές, αλλά και συνομηθικούς μου από διάφορα έτη και περιοχές, πολλοί από τους οποίους έχουν γίνει πλέον οι πιο στενοί μου φίλοι, η οικογένειά μου. Μετά την αποφοίτησή μου με έφερνε σε επαφή με επαγγελματίες εφαρμοσμένου θεάτρου από όλο τον κόσμο, εντάσσοντάς με σε αυτή τη μεγάλη κοινότητα, για να συνεχίσω να εξελίσσομαι. Κάθε χρόνο μού έστελνε μια χειροποίη-

τη χριστουγεννιάτικη κάρτα με μια φωτογραφία του, πορτρέτο, από τα εκπαιδευτικά του ταξίδια, που αποτελούσε ετήσιο σημείο αναφοράς στη σχέση μας.

Ο Τζον ήταν ένας σπάνιος και υπέροχος φίλος. Έφερνε μια μοναδική αίσθηση χιούμορ στα θεατρικά παιχνίδια, κάνοντάς τα πιο διασκεδαστικά και ελκυστικά για όλους. Η ήρεμη, βαθιά φωνή του αντηχούσε και παρέμενε ζωντανή πολύ μετά το τέλος του δικού του τραγουδιού ή της αρμονίας που δημιουργούσε μαζί μας.

Ο Τζον ήταν ένας πολίτης βαθιά αφοσιωμένος στην κοινότητά του. Πολλές φορές, όταν περπατούσαμε μαζί, έσκυβε αυθόρμητα για να μαζέψει σκουπίδια από τον δρόμο, τόσο φυσικά όσο θα καθάριζε το ίδιο του το σπίτι.

Ο Τζον συχνά κρατούσε σημαντικές σημειώσεις στο πίσω μέρος του χεριού του. Από τότε που τον γνώρισα το 2001, χωρίς να το συνειδητοποιήσω, υιοθέτησα κι εγώ αυτή τη μικρή συνήθειά του, η οποία συνεχίζεται για πάνω από είκοσι χρόνια. Βλέποντας αυτά που σημειώνω στο δικό μου χέρι, νιώθω την παρουσία του. Αυτή η ακούσια μετάδοση μιας πρακτικής συνήθειας εξελίχθηκε σε δεσμό ζωής.

Ο τρόπος με τον οποίο ένας άνθρωπος συμπεριφέρεται και σχετίζεται με τους άλλους αποτελεί βασικό σημείο για το πώς έχει καταγραφεί στη μνήμη μας. Η συνεισφορά του Τζον στον τομέα του εφαρμοσμένου θεάτρου εμπειρείχε ευγένεια, σύνδεση, συνεργασία και προσφορά.

Συχνά μιλούσε για το πώς ξεκίνησε να διδάσκει θέατρο. Μια μέρα, όπως έλεγε, ενώ περιπλανιόταν στους διαδρόμους της Παιδαγωγικής Σχολής, προσπαθώντας να αποφασίσει ποια εξειδίκευση να επιλέξει, είδε μια αίθουσα όπου οι άνθρωποι κάθονταν σε κύκλο – μια μορφή διδασκαλίας που δεν είχε ξαναδεί και η οποία προωθούσε τον αμοιβαίο σεβασμό στη μάθηση. Μαγεύτηκε αμέσως και από τότε δεν κοίταξε ποτέ κάτι άλλο εκτός από το Εκπαιδευτικό Δράμα.

Εμβάθυνε στη μάθηση, στην πρακτική και την εξερεύνηση του θεάτρου – από τα σχολεία μέχρι τις κοινότητες, από τα παιδιά μέχρι τους ηλικιωμένους, στην καλλιτεχνική και πρακτική του πλευρά, στις εφαρμογές και τις θεωρίες του εφαρμοσμένου δράματος. Ο Τζον ήταν κορυφαίος στη σύνδεση ανθρώπων στο πεδίο. Ίδρυσε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Εφαρμοσμένου Θεάτρου στο Πανεπιστήμιο του Έξετερ, ένα σπάνιο πρόγραμμα, που συνδύαζε τη διδασκαλία του θεάτρου στο σχολικό και το κοινωνικό

περιβάλλον. Ήταν ιδρυτής και διευθυντής της Συνδιάσκεψης Έρευνας για το Εφαρμοσμένο Θέατρο στο Έξετερ (κάθε τρία χρόνια), το οποίο προσήλκυε ερευνητές από όλο τον κόσμο. Ήταν μία από τις τρεις μεγάλες ακαδημαϊκές Συνδιασκέψεις στον τομέα, αλλά η μόνη που διεξαγόταν τακτικά στο Έξετερ. Το 1996 ίδρυσε το περιοδικό *Research in Drama Education*, το κορυφαίο διεθνές περιοδικό στον τομέα. Όλες αυτές οι προσπάθειες είχαν στόχο τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων και των πρακτικών τους, τη δημιουργία ισχυρότερων συνεργασιών, την αμοιβαία ορατότητα και τον διάλογο, καθώς και την προώθηση και τη βελτίωση του έργου τους μέσω της ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών.

Η προσφορά του Τζον προς την κοινότητα εκφράστηκε βαθιά και μέσα από το έργο του στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη μιας μορφής διαδραστικού θεάτρου που εμπλέκει ουσιαστικά το κοινό και τις κοινότητες. Το 2003 τιμήθηκε με το Βραβείο Ειδικής Αναγνώρισης Lin Wright από την Αμερικανική Συμμαχία Θεάτρου και Εκπαίδευσης. Το 2005 η σημαντική δημιουργία του, το διαδραστικό θέατρο *On the Edge*, κέρδισε πολλά βραβεία από το Εθνικό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας της Αγγλίας (NIMHE). Το έργο αυτό εστιάζει στο ζήτημα της ψυχικής υγείας, με περισσότερες από 120 παραστάσεις, που παρακολούθησαν 5.000 νέοι ηλικίας από 14 έως 22 ετών, οι οποίοι ευαισθητοποιήθηκαν ως προς την πρώιμη ψύχωση μέσω ενός συνδυασμού της θεατρικής παράστασης και της επακόλουθης αλληλεπίδρασης στην τάξη. Πρόκειται για μια ισχυρή, τεκμηριωμένη πρακτική, που κάθε δημιουργός εφαρμοσμένου θεάτρου δεν πρέπει να αγνοεί.

Ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Κοινοτικού Θεάτρου Tale Valley, ο Τζον δημιούργησε περισσότερα από 12 καινοτόμα έργα κοινοτικού θεάτρου στην περιοχή του East Devon, αναλαμβάνοντας και την παραγωγή τους. Η θεατρική ομάδα του ανέπτυξε ενεργά ένα μοντέλο για τη διάδοση των δεξιοτήτων θεατρικής δημιουργίας στις κοινότητες. Ο Τζον έδινε μεγάλη σημασία στις αναμνήσεις και τις ιστορίες των κοινοτήτων και συνέδεε τους ανθρώπους αφηγούμενος τις ιστορίες των τόπων όπου ζούσαν. Οι ετήσιες παραγωγές κοινοτικού θεάτρου που διοργάνωνε αποδείκνυαν επανειλημμένα πώς η συμμετοχή των μελών της κοινότητας στη θεατρική δημιουργία μπορούσε να δημιουργήσει κοινωνικό κεφάλαιο για την κοινότητα. Το 2007 κινητοποίησε πάνω από 200 άτομα, ηλικίας 3 έως 87 ετών, από την ίδια του την κοινότητα στο Payhembury, για να ανεβάσουν το έργο *Foresight*, μια ιστορική αφήγηση για την περιοχή τους, η οποία πλέον αποτελεί κλασική μελέτη περίπτωσης για το κοινοτικό θέατρο στην πράξη. Πιστεύω ότι το Βραβείο Ηγεσίας στο Κοινοτικό Θέατρο και στην Κοινωνική Συμμετοχή που απονεμήθηκε στον Τζον από την Αμερικανική Ένωση Θεάτρου στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ATHE) το 2014 ήταν μια επάξια αναγνώριση της προσφοράς του στη θεατρική δημιουργία για την κοινότητα.

Τα επιτεύγματά του στο πεδίο του Θεάτρου/Δράματος είναι καλά τεκμηριωμένα, και μπορεί κάποιος να αναζητήσει περισσότερες πληροφορίες για εκείνον και τα δημοσιευμένα έργα του στο διαδίκτυο. Είμαι σίγουρη ότι οι συνάδελφοί μου, που συνεργάστηκαν με τον Τζον σε διάφορα μέρη του κόσμου, ιδιαίτερα στην Πολωνία, στην Ταϊβάν, στην Ελλάδα, στην Τσεχία και την Τουρκία, έχουν κι άλλες ιστορίες να πουν. Η δική μου είναι απλώς μία από τις πολλές, και είμαι ευγνώμων που μοιράζομαι αναμνήσεις για τον Τζον μαζί τους.

Τέλος, ως μαθήτρια του αγαπημένου Τζον Σόμερς, δεν άφησα τις διδασκαλίες του μέντορά μου να πάνε χαμένες. Το πρωί της 15ης Μαρτίου 2024, ώρα Ηνωμένου Βασιλείου (απόγευμα στο Χονγκ Κονγκ), ειδοποιήθηκα για τιν θάνατό του ενώ δίδασκα μάθημα θεάτρου στους μαθητές μου. Αν και ήξερα πως η ζωή έχει τα όριά της, ένιωσα βαθιά θλίψη και άρνηση να δεχτώ το γεγονός. Ωστόσο, συνειδητοποίησα ότι θα ήταν περήφανος για μένα – είκοσι πέντε χρόνια αφότου υπήρξα μαθήτριά του, συνεχίζω το έργο μου στο Εκπαιδευτικό Δράμα που με δίδαξε, παραμένοντας αφοσιωμένη σ' αυτό.

Σημείωση:

1. Η Yi-Man Au αποφοίτησε από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Exeter το 2002.

Η **Yi-Man Au** είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Εκπαίδευση, Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης) και μεταπτυχιακού τίτλου στο Εφαρμοσμένο Θέατρο (Πανεπιστήμιο του Exeter, Ηνωμένο Βασίλειο). Είναι επαγγελματίας του Εφαρμοσμένου Θεάτρου, επιμορφώτρια και ερευνήτρια. Τα επαγγελματικά και τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την αισθητική και τη δημιουργία παραστάσεων εφαρμοσμένου θεάτρου, τον σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών στη δραματική τέχνη, την εκπαίδευση ενηλίκων, την εκπαίδευση επιμορφωτών, εκπαιδευτικών και δασκάλων τέχνης, την ενίσχυση ικανοτήτων σε μέλη ΜΚΟ, το θέατρο στην κοινότητα και τις παραστάσεις εκπαιδευτικού θεάτρου. Ήταν μία από τις δύο προέδρους της Ακαδημαϊκής Επιτροπής στο 6ο Διεθνές Συνέδριο του IDEA (International Drama/Theatre and Education Association), που πραγματοποιήθηκε στο Χονγκ Κονγκ. Υπήρξε εξωτερική αξιολογήτρια για το Επαγγελματικό Δίπλωμα στο Εφαρμοσμένο Θέατρο και το Εκπαιδευτικό Δράμα στη Σχολή Καλών Τεχνών του Χονγκ Κονγκ, καθώς και μέλος της Συμβουλευτικής Ομάδας Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης στο Συμβούλιο για την Ανάπτυξη των Τεχνών στο Χονγκ Κονγκ (2017-2019). Αυτή την περίοδο είναι Διευθύντρια/Διευθύνουσα Σύμβουλος του Φόρουμ Θεάτρου και Εκπαίδευσης στο Χονγκ Κονγκ (TEFO), λέκτορας μερικής απασχόλησης στο Κινεζικό Πανεπιστήμιο του Χονγκ Κονγκ, μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *DaTEAsia* και συμβουλευτικό μέλος της Υπο-επιτροπής Μορφών Τέχνης του Τμήματος Αναψυχής και Πολιτιστικών Υπηρεσιών.